

Jakten på Ring-Börje

L

*Amanda Gäng, Gäng, Gäng
Hon har en säng, säng, säng
Fyra stolar och ett bord
och en kommod
Amanda Gäng, Gäng, Gäng
är full av bäng, bäng, bäng...*

Ur romanen *Polare*.

Vi passerar det nästan varje dag – det gamla charmiga 50-talscentret vid korsningen Ringgatan-Börjegatan. Men vad vet vi om dess historia? Jag fick nys om en målning, började nysta och det ena ledde till det andra. Läs fragmentariska minnesbilder från några av dem som var med när det begav sig.

av Per Jonson

ANDERS FOLKE [A] på Eklundshovs grafiska, där Luthagsnytt trycks, tipsade mig om att det skulle finnas en fin målning, nästan som ett fotografi, som visade korsningen Ringgatan-Börjegatan.

– Det är en sommarbild och man ser en gammal bil som svänger in på Ringgatan. Riktigt fin bild, sa Anders.

Han trodde sig ha ett konsttryck av målningen på tryckeriet. Vi letade i pappershögar och byrålädor utan resultat. Kanske kunde Anders gamla kompis Stefan på galleriet ha ett exemplar?

STEFAN LARSSON [B], 58 år, uppvuxen i "Hedströmska villan" på Ringgatan 31, är konsthandlare och gallerist och driver Konst o Motiv på Kungsängsgatan. Han har alltid många järn i elden och jobbar bl. a. tillsammans med vännen Carl Johan de Geer, Sveriges kanske största allkonstnär [C]. Mycket riktigt har han ett konsttryck av målningen [D].

Konstnären heter Lars S. Johansson och målade motivet för UNT's konstkalender 2001. Han har gjort många olika motiv från det gamla Uppsala i totalrealistisk stil. Bilden är efter en förlaga av ett svartvitt fotografi, berättar Lasse i sin konstnärslysa på Bellmansgatan [E]. Detaljer är dock tillagda, såsom skyltar, människor och bilen – en Cheva (eventuellt '53, vilket var året för första modellerna med hel framruta). Vänstertrafik råder. Bildtexten till målningen lyder: "I hörnet Ringg-Börjegg. byggdes på 50-talet ett för dåtiden modernt affärscentrum. I Oktober 1954 kunde färghandlare Evert Kastenholm inviga sina nya lokaler mellan Savoy och Eriksdals snabbköp."

EVERT [G] FÖRSÖKER DRA SIG till minnes ordningen på de inflytande till det nya köpcentrat år 1954:

– Jag var först i huset, sedan kom Eriksdal, konditoriet och fotografen Sandman från Östhammar eller Öregrund. Och så var det en liten diversebutik som jag inte kommer ihåg namnet på mellan Savoy och Sandman. De sålde bl.a. blöjor. Det kommer jag ihåg eftersom det konkurrerade med min verksamhet.

Everts färghandel sålde inte bara färg och tapeter som man kanske kan tro. På den tiden hade de också alla "tekniska varor" som kosmetika, hygien- och städartiklar. När varuhuset

kom blev det allt svårare för Evert att nå lönsamhet och 1984 var han tvungen att lägga ner. Men 30 år hann det ändå bli!

– Konditoriverksamheten startades av en ung man som hette Jacobsson.

Han skulle måla taket blått och Evert ville såklart sälja färg. Men Jacobsson tyckte att "Beckers Spreed" som Evert sålde i sin butik var för amatörer. Han skulle blanda torrfärger själv. Resultatet blev dock flammigt och eländigt.

– Till sist blev det väl godkänt, men han fick jobba hårt för det, skrattar Evert.

Jacobsson fick senare mjölkallergi, sadlade om till opera-sångare och flyttade till Stockholm, berättar Evert. Savoy tog över 1957 och finns som bekant där än i dag [H].

Han som startade Eriksdals snabbköp hette Carl-Erik Pettersson och var tidigare springsjas hos Edward Larssons handelsbod i huset tvärs emot Eriksdals, på f.d. adressen Ringg. 1. Huset finns inte längre. På botten låg Majas fik. Att Luthagen fick ett eget snabbköp var en ganska lyxig företeelse och rönt en del uppståndels. Man hade bemannade charkuteri- fisk- och ost-diskar och sålde mjölk på tapp.

ÅTER TILL STEFAN som har en hel del historier att berätta från 50-talets Luthagen. På gården intill Ringg. 1 bodde ett tag bohemen Olof Hedrén i ett litet rött hus med vita knutar, som med sneda gavlar lutade sig ut mot landsvägen. Hedrén kallades "lurk" vilket betyder "kappsäck" på tattarspråk [I].

– Han gick omkring i vita jeans och bar överkropp, minns Stefan. En riktig beatnick-snubbe [J]. Och så brukade han säga att man klarar sig alltid så länge man får lite "pabb och silvano" (äpple och sill).

Hedrén skrev illustrerade betraktelser i UNT och gav senare ut en roman som hette *Polare* (1963) [K], med undertiteln "En roman om oromantiska existenser".

Hedrén bodde inte själv i stugan utan var i själva verket inneboende hos Kniv-Anton, som också förekommer i hans roman. Kniv-Anton var tattare och hade som ung ett hett temperament. Därav öknamnet. Kniv-Anton hade barnbarn som körde Stock-Car (ungefär som dagens Folk Race) på gården. Han sjöng ofta på gamla visor [L].

B

D

Lars S. Johansson målade detta motiv för UNT's konstkalender 2001. Bilden är målad efter en förlaga av ett svartvitt fotografi. Bilen är dock tillagd – en Cheva (eventuellt '53). Vänstertrafik råder.

K

G

Evert Kastenholm, idag pensionär, poserar framför sin affärslokal.

E

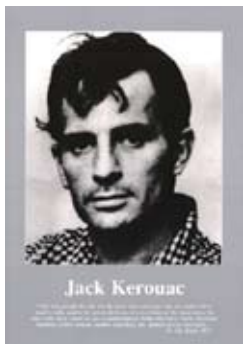
Lasse håller just nu på med ett 30-40-talsmotiv över Övre Slottsgatan inför en kommande utställning. Lasse har också en annan hobby: modellflyg **F**).

Plymouth 77.

Liten tattar-ordlista:

- mula – döda
- bäng – djävulen
- dabb – stryk
- beckna – sälja
- daden – pappa
- deja – mamma
- dickohick – titta hit!
- rubb – guld
- lurk – kappsäck

I

Jack Kerouac

J Kerouac var en annan beatnick på drift.

H

A

Att jobba på tryckeri kan ibland vara ett riktigt hundgöra. Då är det bra att ha med hunden. Hunden heter Ture och har en egen hemsida.

- Konditorier:**
- Guntherska 1870
  - Landings 1887
  - Fågelsången 1954
  - Savoy 1957
  - Hugos 1997

F

C

Till minnet av farmors kusin (utdrag ur text till tavlan)
 "2005 hade jag fått den här bilden överförd till tyg och hoppsydd. Det är ett foto jag tog 1988. En utmattad Gert Fylking ligger i en soffan nedanför min pastisch på Dardels "Den döende dandy". Mitt i målningen har jag satt in den bil Gert hade då, en Plymouth årsmodell 77. Tapetens bumerangmönster är målat med hjälp av en schablon jag skurit ut i kartong. På bordet ligger den lilla kornett jag ibland spelat hellre än bra på under Blå Tågets konserter. Jag tycker mycket om detta foto. Rummet har jag gjort med kärleksfull omsorg till en filminspelning."
 Carl Johan De Geer. Februari 2006.